

Hammastiedot keskeisiä uhrien tunnistuksessa

Kulunut vuodenvaihte meni Suomessa hämmennyksen ja surun merkeissä. Tiedotusvälineiden kautta välittyi päivittäin paheneva kuva Aasian hyökyaaltokatastrofista. Lähes 200 000 ihmisen äkillinen kuolema pysähdytti. Muista maailman luonnonmullistuksista poiketen osallisina oli myös pari tuhatta suomalaista, joista lähes 200 menetti henkensä aaltoihin. Kokonaisia perheitä, lapsia ja vanhempia. Katastrofi on vaikuttanut yhteiskuntaan monin tavoin ja monella tasolla. Kansa on osoittanut myötätuntoaan osallistumalla keräyksiin ennätyskellisen avokätisesti. Viranomaisten toimintaa, menettelytapoja ja tiedotusta tullaan arvioimaan, ja parannettavaa varmasti löytyy.

Suomalainen tapa on pyrkiä saamaan vainajat kotimaaha, milloin se vain on mahdollista. Aasian katastrofin uhrien tunnistus on suurin tunnistusurakka koskaan. Hammastiedoilla on tunnistuksessa keskeinen merkitys. Niiden keruu lähti käyntiin katastrofia seuranneella viikolla poikkeuksellisella tavalla. Normaalisti poliisi pyytää yksilöidysti terveystietoa tai yksityishammaslääkäriltä uhrin hammastietoja tunnistusta varten. Nyt tällaiseen ei ollut mahdollisuutta.

Hammaslääkäriliitto tarjosi Keskusrikospoliisille apuaan hammaslääkäreiden tavoittamiseksi. Tarjous otettiin vastaan, ja KRP:n pyynnöstä Hammaslääkäriliitto lähetti perjantaina 31.12. kaikille maan työikäisille hammaslääkäreillesähköpostitse ja e-kirjeenä ohjeet tietojen toimittamisesta. Maanantaihin mennessä oli jo suurin osa uhrien tiedoista saatu KRP:n uhrintunnistusyksikölle, josta ne pystyttiin seuraavana päivänä toimittamaan avustuselennon mukana Thaimaahan. Yksikön johtaja rikosylikomisario Göran Wennqvist totesi lehdenhaastattelussa, että ”suomalaisen järjestelmän valttikortiksi on osoittautunut kansalaisten laaja hammastietojen dokumentointi”. Välitän myös pyynnöstä uhrientunnistuksessa nyt mukana olleiden oikeushammaslääkäreiden Helena Rannan, Petteri Peltolan, Jarmo Rihtniemen ja Sinikka Kortelaisen kiitokset kollegoille nopeasta toiminnasta.

Kuluneen tammikuun aikana on moni hammaslääkäri käynyt potilaansa kanssa keskustelua suun tutkimisen merkityksestä niin elämässä kuin kuolemassakin. Tunnistamisessahan on keskeistä elinaikaisen tiedon tarkka ja oikeelli-

nen tallentaminen ymmärrettävään ja luettavaan muotoon. Statukseen tulisi edes kerran merkitä kunnolla kaikki tieto suusta – mukaan lukien pienet diasteemat, lohkeamat, kiertymät, malpositiot eli kaikki muukin kuin karies, täyteet, tukikudokset ja purenta. Tietokone toisaalta ratkaisee perinteisen käsialaongelman, mutta toisaalta tuo ohjelman käyttämien symbolien ja värikoodien ongelmatilkan. Hammaslääkärilehdessä tullaan kirjoittamaan vielä tarkemmin tunnistuksesta ja statustietojen tallennuksesta sekä hammaslääkäreiden työstä Aasian katastrofissa.

Oikeushammaslääketieteestä kiinnostuneiden kollegoiden kannattaa tutustua Hammaslääkäriliiton hallinnoimaan oikeushammaslääketieteen erityispätevyys -järjestelmään. Erityispätevyysvaatimukset ovat Hammaslääkäriliiton kotisivuilla. Erityispätevyys on myönnetty 11 hammaslääkärille.

Opittavaa tapahtuneesta on muillakin kuin viranomaisilla. Hammaslääkäriliiton jäsenrekisterissä on tieto noin joka toisen jäsenen sähköpostiosoitteesta. Nopean tiedonvälityksen kanavana ovat sähköposti ja Hammaslääkäriliiton kotisivut toimivia moneen tarpeeseen, kuten tässä yhteydessä jälleen todettiin. Puuttuvat tiedot on siis syytä toimittaa Liiton toimistoon. Toinen asia on kehittää ja parantaa suun statustietojen tallennuskäytäntöjä. Ei vain oikeushammaslääketieteellisten tarpeiden, vaan yleisesti laadun, potilasturvallisuuden ja oman oikeusturvammekin vuoksi.

MATTI PÖYRY